


safety
my priority

MAGAZINE

Hoe Tectum Group "SMP" dagelijks in praktijk brengt

 **tectum**
group



Inhoud

3

Kwartsstof
**Richtlijnen ter
vermindering
van de risico's**

5

Voor de vakman die
buiten werkt
**PBM's die de vitale
organen beschermen**

7

Veilig werken op
hoogte
**Correct gebruik
van ladders tijdens
de afwerking**

11

Hoe Tectum Group
het charter toepast
in de praktijk
**Ontdek een nieuwe
manier van werken in
veiligheid**

12

Uit solidariteit met iedereen
die begon is met veilige bouwwerken
**Onderteken vandaag nog het
Safety My Priority-charter**



“Het is dankzij uw
blijvend engagement dat
veiligheid meer en meer een
automatisme wordt.”

Paul Depreter, voorzitter,
en Robert de Muelenaere, gedelegeerd
bestuurder van de Confederatie Bouw

Hoe kunnen we u nog beter ondersteunen
in veilig werken?

Praktische tips en maatregelen die effectief renderen

Zoals u op de voorpagina van deze 3^{de}
editie al kon zien, past Tectum Group
het Safety My Priority-charter toe in de
praktijk. Hoe dat concreet in zijn werk
gaat, leest u op pagina 11.

Daar blijft het niet bij. Het aantal zaak-
voerders dat op zijn bouwwerken extra
aandacht besteedt aan veiligheid en zich
daartoe engageert via het onderteke-
nen van het charter, groeit gestaag. Hoe
meer collega's zich 'inschrijven' in de
Safety My Priority-club, hoe meer veilig-
heid als een **permanent aandachtspunt**
bovenaan de dagelijkse agenda komt te
staan.

Vanuit de bouwsector is er ook meer en
meer vraag naar **inspirerende praktijk-
voorbeelden** of modellen van aanpak
rond veilig werken op en rond bouw-
werken. Vandaar dat we als Confederatie
Bouw nog een versnelling hoger schake-
len dan loutere bewustmaking en sensibi-
liseringsacties.

In deze editie mag u zich verwachten aan
enkele **praktijkgerelateerde artikelen** waar-
in richtlijnen en tips om ongevallen te voor-
komen de revue passeren. Die slaan zowel op
de gevaarlijke eigenschappen van materialen
en stoffen, valkuilen van logistieke aard als
het verkeerd gebruik van werktuigen.

Op pagina 3 en 4 krijgt u grondige infor-
matie over hoe verantwoord en veilig om
te gaan met kwartsstof. Vervolgens reiken
we u een aantal concrete tips aan over
PBM's. En omdat vallen van hoogte één van
de meest voorkomende arbeidsongevallen
is, vonden we het aangewezen om speci-
fiek in te gaan op het correct gebruik van
ladders.

Het zijn stuk voor stuk lezens- en wetens-
waardige artikelen die u inspiratie en con-
crete tips opleveren om er mee aan de
slag te gaan. Want de ambitie van de gan-
se sector is in 2020 actueler dan ooit: het
aantal arbeidsongevallen drastisch naar
beneden halen. 



Richtlijnen ter vermindering van de risico's

Strengere regels bij blootstelling aan kwartsstof vanaf 2020

Sinds 17 januari van dit jaar zijn bepaalde beschermingsmaatregelen altijd verplicht wanneer kwartsstof vrijkomt bij de bewerking van materialen. De nadruk ligt hier op het woord "altijd". Vroeger moest de werkgever maatregelen treffen op basis van een risicoanalyse.

Wat betekent dit concreet?

De toestellen voor de bewerking van deze materialen moeten uitgerust zijn met stofafzuiging of met een systeem dat het stof doet neerslaan met water. Als dat niet kan, moeten de **blootgestelde werknemers** een masker dragen met de hoogste beschermingsgraad, dus een FFP3-wegwerpmasker of een masker uitgerust met een P3-stoffilter.

Belangrijk: het gaat hier om alle blootgestelde werknemers, niet alleen de personen die de machines bedienen maar iedereen die zich in dezelfde ruimte of in de omgeving bevindt.

(Bijna) overal kwartsstof

Bij bouwwerken wordt veel vaker kwartsstof verspreid dan de meeste mensen beseffen. Siliciumdioxide is zowat de meest verspreide stof op aarde. We vinden ze terug in nagenoeg alle steenachtige materialen.

Heropflakking

In de voorbije twintig jaar is in ons land het aantal aangiften

voor silicose als beroepsziekte gelukkig drastisch gedaald. Maar momenteel zien we in verscheidene andere landen helaas een heropflakking. Dat is onder meer in de Alpijnse landen het geval, waarbij vaak verwezen wordt naar de vele tunnelboringen. Ook nieuwe materialen zoals composietsteen dragen bij tot een nieuwe opstoot. Compositesteel wordt momenteel zeer veel gebruikt bij de fabricage van werkbladen voor keukens, badkamermeubels en douche-wanden.

Koninklijk Besluit

Een aanpassing van de Europese richtlijn m.b.t. blootstelling aan inadembaar kristallijn siliciumdioxide wilde hier paal en perk aan stellen. Deze richtlijn werd in ons land intussen omgezet in een Koninklijk Besluit dat op 17 januari 2020 in werking is getreden.

Wees voorbereid op werfcontrole TWW

Stel de nodige collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking van uw werknemers. Inspecteurs van Toezicht Welzijn op het Werk (TWW) zullen in de komende maanden extra aandacht besteden aan de correcte naleving van de nieuwe regelgeving. Deze heeft immers tot doel de gezondheidsrisico's bij blootstelling aan kwartsstof tot het absolute minimum te beperken.



**Zo
hoort
het!**



foto: © Constructiv

Wanneer in steenachtige materialen gefreesd, gezaagd, geboord of geslepen wordt, komt kwartsstof vrij. Vooral bij werken in slecht geventileerde binnenruimten kan de kwartsstofconcentratie hoog oplopen.

Kwartsstof is heel fijn stof, dat niet of nauwelijks zichtbaar is. Het bestaat uit uiterst kleine, onoplosbare stofdeeltjes, die bij onvoldoende bescherming diep doordringen in de longen. Daardoor raakt het longweefsel beschadigd en ontstaat er kortademigheid, wat leidt tot benauwdheid. Andere symptomen zijn hoesten en pijn in de borst. Ook longkanker kan een gevolg zijn van blootstelling aan kwarts.



15 preventieve maatregelen, zowel collectief als individueel

Mits het toepassen van verschillende maatregelen kan men zich in hoge mate beschermen:

- laat kwartshoudende bouwmaterialen vooraf op maat snijden;
- beperk de hoeveelheid kwartsstof in het bouwproces door een oordeelkundig ontwerp (bv. via de vormgeving);
- laat water vernevelen;
- zorg voor voldoende ventilatie op de werkplek;
- slijp met water;
- slijp met aangepaste stofafzuiging (in functie van de uitgevoerde activiteit);
- gebruik altijd een stofzuiger met een HEPA-filter ('High Efficiency Particulate Air'), van het type H (bij langdurige blootstelling) of type M (bij sporadische blootstelling);
- snij of knip bouwmaterialen (i.p.v. slijpen);
- stofzuig het stof (i.p.v. vegen);
- zet een stofmasker van het type FFP3 op;
- gebruik een wegwerpoverall;
- zet een krasvrije veiligheidsbril op;
- zorg voor gehoorsbescherming;
- zet altijd een veiligheidshelm op.



Voor meer gedetailleerde info verwijzen we naar de Preventiefiche N°1043 ('Kwartsstof') van Constructiv.

foto: © Constructiv

PBM's die de vitale organen beschermen

Schrijnwerkers-timmermannen worden blootgesteld aan verschillende risico's zoals werken met machines die trillingen en lawaai veroorzaken, en werken met brandgevaarlijke producten. Aan welke risico's worden ze nog blootgesteld en hoe kunnen zij zich daartegen beschermen? In dit artikel sommen we de belangrijkste risicovolle activiteiten op, gekoppeld aan de best mogelijke PBM's (= Persoonlijke Beschermingsmiddelen).

Risicovolle activiteiten:

- werken op hogergelegen verdiepingen;
- heffen van lasten; aanvoer van materialen met hijswerktuigen;
- werken in een lawaaijige omgeving of met materiaal dat lawaai veroorzaakt;
- werken met sneldraaiend materieel (slijpschijf, zaagmachines) voor bv. op maat brengen van materiaal;
- werken met gevaarlijke stoffen;
- werken met machines die trillingen veroorzaken;
- werkzaamheden in verschillende klimatologische omstandigheden;
- werken met houtbewerkingsmachines;
- geknield werken uitvoeren.

Risico's

Deze activiteiten kunnen risico's met zich meebrengen zoals vallende voorwerpen, gehoorschade, wegvliegende deeltjes in ogen, stofdeeltjes inademen (kwarts),

kwetsuren aan handen, oogirritaties, bedwelming, brandwonden, overbelasting van kniegewricht of treden op scherpe voorwerpen.



PBM's

Volgende PBM's kunnen bescherming bieden voor:

het hoofd: een helm met verluchting, aanpasbaar aan het hoofd, regengoot en bevestigingspunten voor bijvoorbeeld oogbescherming; al dan niet in combinatie met een geïntegreerde veiligheidsbril en gehoorschelp;

gehoor: zachte (= wegwerp) of otoplastieken (= herbruikbare) oordopjes voor sporadische blootstelling en wanneer een demping van 10 tot 15 dB (tot 25 dB voor otoplastieken) vereist is; een gehoorschelp bij een constante blootstelling en/of wanneer een demping van 15 à 30 dB is vereist (al dan niet geïntegreerd in de helm);

ogen: een veiligheidsbril als monobloc of gewoon brilmodel, bestendig tegen impact van vaste stoffen en vloeistoffen; eventueel in de vorm van een gelaatsmasker of geïntegreerd in de helm;

ademhaling: een wegwerpmasker bij contact met stofbevattende minerale vezels, kwarts, ... alsook bescherming tegen gassen en dampen; ook filtrerend halfmasker met ventiel;

handen: handschoenen met bescherming tegen mechanische risico's, de koude, chemische risico's, werken met gemotoriseerd materieel;

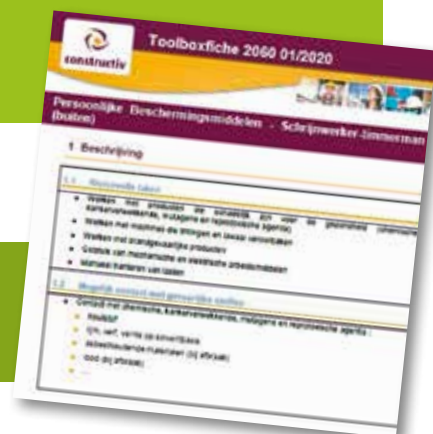
lichaam: aangepaste beschermkledij in functie van de weersomstandigheden;

knie: kniebeschermers;

voeten: veiligheidsschoenen als hoog model, met triftanezool, uit waterdicht materiaal en met stalen top.



Voor nog meer gedetailleerde info verwijzen we naar de toolboxfiche 2060 van Constructiv, alsook naar de aparte beschermingsfiches voor hoofd, gehoor, ogen, ademhaling, handen, lichaam, knie en voeten. Te vinden op www.buildingyourlearning.be



Correct gebruik van ladders tijdens de afwerking

Personen of voorwerpen die vallen van hoogte, veroorzaken één op drie dodelijke arbeidsongevallen en ongevallen met blijvende invaliditeit in de bouwsector. Daarmee is het één van de belangrijkste oorzaken van dit soort ongevallen. Tijdens de werfbezoeken stellen veiligheidsadviseurs vast dat meer dan 40% van de ladders of steigers in slechte staat zijn of niet correct gebruikt worden. Hoog tijd voor enkele concrete tips. In dit artikel geven we meer uitleg over het veilig en ergonomisch verantwoord gebruik van ladders.

Elk laddertype heeft zijn voor- en nadelen.

In onderstaande tabel vindt u een samenvatting van de kenmerken van de belangrijkste laddertypes.

EIGENSCHAPPEN	Houten ladders	Aluminium ladders	Stalen ladders	Kunststof ladders
Brandweerstand	Geen	Slecht	Zeer hoog	Geen
Elektrische weerstand	Goed	Slecht	Slecht	Goed
Roestweerstand	Zeer goed	Minder goed	Goed	Zeer goed
Weerstand tegen slijtage	Goed	Zeer goed	Goed	UV-aantasting
Chemische weerstand	Zeer goed	Minder goed	Minder goed	Zeer goed
Weerstand tegen verrotting	Minder goed	Zeer goed	Zeer goed	Zeer goed
Handelbaarheid	Goed	Zeer goed	Slecht	Goed
Onderhoud	Veel	Weinig	Veel	Weinig
Levensduur	Kort	Lang	Minder lang	Lang
Antislipprofielen	Niet noodzakelijk	Noodzakelijk	Noodzakelijk	Noodzakelijk
Kostprijs	100%	Min. 120%	Varieert sterk	200%



De opstelling

Het evenwicht van een ladder hangt grotendeels af van de opstellingshoek. Er bestaan 2 eenvoudige methoden om de juiste **opstellingshoek** van een ladder te controleren.

Eerste methode: een persoon gaat zijdelings tegen de ladder staan, met het scheenbeen tegen de onderste sport. Indien de ladder correct is opgesteld, moet hij met de elleboog de ladderboom kunnen raken wanneer hij de arm buigt (zie figuur 1).

Tweede methode: een persoon gaat met het gezicht naar de ladder staan en zet de tippen van zijn schoenen tegen de ladderbomen. Bij een correcte opstelling kan hij met gestrekte arm de sport vastnemen op armhoogte (zie figuur 2).



Het beklimmen: de driepuntsmethode

Om een ladder op een veilige manier te beklimmen, moet de gebruiker steeds op **3 verschillende punten** contact hebben met de ladder.

Hij moet m.a.w. zijn beide handen aan de sporten en één voet op een sport houden als hij zijn andere voet verplaatst en twee voeten op een sport en één hand aan een sport als hij zijn andere hand verplaatst.

De lengte

Het is aan te bevelen dat een ladder die naar een hoger niveau leidt, **minstens 1m** boven het te betreden oppervlak uitsteekt.





Contact met de grond

De grond waarop een ladder opgesteld wordt, kan verstevigd worden door gebruik te maken van een **bodemplank**. Hierdoor wordt de drukkracht van de ladderbomen overgebracht op een veel groter oppervlak, waardoor wegzakken verhindert wordt.

De voet van een ladder kan eveneens uitgerust worden met **antislipschoenen**. Voor werken op een niet-horizontale of ongelijke ondergrond (bijvoorbeeld helling, trap) bestaan er ook **hulpstukken**.

De zijdelingse stabiliteit

Door gebruik te maken van een **stabilisatiebalk** (zie **figuur 3**) of van een ladder met verwijde ladderbomen kan het risico van zijdelings wegglijden geminimaliseerd worden.

Dit kan ook voorkomen worden door op de bovenste steunpunten van de ladder **antislipstroken** aan te brengen.



Figuur 3

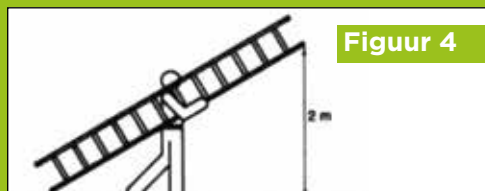
foto: © Constructiv



foto: © Constructiv

Vervoer

Bij het vervoer van een ladder over de openbare weg is de **verkeersreglementering** van toepassing. In ieder geval moet de drager voldoende vrij zicht hebben zodat niemand verwond kan worden. Een ladder wordt daarom zo gedragen dat ze aan de voorzijde **minstens 2m** boven de grond reikt. (zie **figuur 4**).



Figuur 4

Onderhoud

De kwaliteit van de ladder kan o.a. verminderen door slijtage, ouderdom of blootstelling aan weersomstandigheden. Regelmatig nazicht en degelijk onderhoud van de ladder is dus noodzakelijk. Om het regelmatig onderhoud en de controle van ladders vlot te laten verlopen, is het zinvol om de ladders te nummeren en hiervan een **register** bij te houden. Een degelijke en systematische controle van alle ladders in de onderneming moet minstens 2 keer per jaar gebeuren.

Een **defecte** ladder moet onmiddellijk gemerkt en weggenomen worden zodat ze niet meer gebruikt kan worden. Indien de ladder **niet meer herstelbaar** is, moet zij onmiddellijk vernietigd worden. Indien een ladder hersteld kan worden, gebeurt dit bij voorkeur door de fabrikant zelf.

Controle

Op dit ogenblik stelt de Belgische wet dat ladders regelmatig moeten **gekeurd** worden door een bevoegd persoon. Dat houdt in dat een onderneming haar ladders kan laten keuren door een externe dienst voor technische controle, hoewel dit geen absolute vereiste is.

Volgens de Belgische wet mag een ladder ook gekeurd worden door een persoon die door de werkgever is aangesteld en waarbij deze laatste ervan overtuigd is dat die persoon voldoende kennis en ervaring heeft in verband met ladders om de keuring op een correcte manier uit te voeren. De persoon die een ladder keurt, maakt ook een **verslag** op van zijn bevindingen.



Voor meer gedetailleerde info verwijzen we naar het Dossier 145 ('Het gebruik van ladders en steigers tijdens de afwerkingsfase') van Constructiv.



Een eigen veiligheidsplan dankzij het Safety My Priority-charter

We gingen langs bij Tectum Group, expert in de constructie van daken, gevels en balustrades. Na het ondertekenen van het Safety My Priority-charter, besloot men bij Tectum Group om deze intentieverklaring meteen om te zetten in een eigen veiligheidsplan aangepast aan de noden op de werkvloer. Preventieadviseurs Erkan Agbaba en Koen Boelanders van Tectum Group geven meer uitleg.

Waarom hebben jullie bij Tectum Group gekozen om het Safety My Priority-charter zelf om te zetten in een eigen veiligheidsplan?

Koen: Een eigen veiligheidsplan is belangrijk om onze werknemers te wijzen op de specifieke risico's en gevaren die verbonden zijn aan hun job. Elke job is anders, dus ook de veiligheidsmaatregelen daaraan verbonden kunnen verschillen. In ons veiligheidsplan hebben we gefocust op vier grote pijlers: "LMRA (Last Minute Risico Analyse)", "brandpreventie", "toegang tot het dak" en "orde en netheid". Per pijler werden er affiches gemaakt met de specifieke gevaren en maatregelen. Deze werden opgehangen in al onze vestigingen.

Het is heel belangrijk dat het eigen veiligheidsplan door iedereen in het bedrijf wordt ondersteund. Daarom hebben we het plan eerst voorgelegd aan de directie alvorens het op de werkvloer uit te rollen. **Jullie hebben het veiligheidsplan opgebouwd rond vier pijlers. Waarom hebben jullie specifiek voor die pijlers gekozen?**

Erkan: Door de jaren heen hebben we gemerkt dat de belangrijkste bedrijfseigen risico's op vlak van veiligheid onder te verdelen zijn voor deze vier. Per pijler hebben we de veiligheid uitgewerkt. Zo is het bij LMRA bijvoorbeeld belangrijk dat iemand à la

minute over zijn/haar veiligheid kan oordelen. Met een stapsgewijs plan loodsen we onze werknemers door de verschillende processen. Verder is brandpreventie belangrijk om geen levens in gevaar te brengen en moet de toegang tot het dak veilig zijn door gebruik te maken van stabiele en gekeurde ladders en stellingen. Tot slot moet er ook aandacht besteed worden aan orde en netheid want dit kan van belang zijn bij bijvoorbeeld het evacueren van een persoon na een arbeidsongeval.

“Stel samen het eigen veiligheidsplan op punt. Kennis zit bij iedereen, verspreid over alle lagen in het bedrijf, dus zorg ervoor dat iedereen ertoe kan bijdragen.”

Hoe zorgen jullie ervoor dat jullie werknemers de veiligheidsmaatregelen naleven?

Erkan: In de eerste plaats is het belangrijk dat alle werknemers beseffen welk belang het veiligheidsplan heeft voor iedereen. Veiligheid is in onze sector cruciaal. Maar informeren is soms niet genoeg... Daarom voegen we een spelfactor toe aan het geheel, een soort "gamification". Hierbij kunnen alle vestigingen punten verdienen bij elke veiligheidsmaatregel die ze goed naleven. Door als preventieadviseur steeds langs te gaan bij de verschillende vestigingen en periodieke controles uit te voeren, kunnen we de vinger aan de



Erkan Agbaba, preventieadviseur

pols houden én tegelijkertijd onze collega's motiveren met punten en beloningen. Zo dragen we zorg voor ieders veiligheid. Een win-winsituatie voor iedereen.

Hebben jullie nog tips voor andere bedrijven die ook een eigen veiligheidsplan willen opstellen?

Koen: Stel samen het eigen veiligheidsplan op punt. Kennis zit bij iedereen, verspreid over alle lagen in het bedrijf, dus zorg ervoor dat iedereen ertoe kan bijdragen. Hoe meer bedrijfstakken meewerken aan het plan, hoe beter het resultaat zal zijn.

Bedankt voor dit gesprek.

tectum
group



De uitgebreide reportage kan u bekijken op onze website safetymypriority.be



Koen Boelanders, preventieadviseur



Uit solidariteit met iedereen die begaan is met veilige bouwwerven

Onderteken vandaag nog het Safety My Priority-charter

We maken het u extra makkelijk. Ga naar www.safetymypriority.be en onderteken het charter online. Of stuur het ingevuld naar Confederatie Bouw - Safety My Priority, Lombardstraat 34-42, 1000 Brussel. Een postzegel hoeft niet. In naam van iedereen in de bouw: hartelijk dank dat u zich oprecht bekommert om veilig en gezond werken!

Safety My Priority-charter

De Confederatie Bouw roept op om mee te doen met de bewustmakingscampagne **Safety My Priority**. Waarom? Bewust veilig werken moet een prioriteit worden zodat het aantal arbeidsongevallen daalt.

We roepen alle aannemers en hun partners in het bouwproces op om zich actief in te zetten om deze doelstelling te bereiken. Maak van onze bouwplaatsen in de nabije toekomst veilige en gezonde werkplaatsen!

Waarom dit charter? Omdat

- ✓ alle ongevallen in de bouw kunnen en moeten vermeden worden;
- ✓ iedereen, van zaakvoerder tot arbeider, verantwoordelijk is voor veilig en gezond werken;
- ✓ elke job in de bouw ongevalvrij moet worden.

Daarom engageer ik mij om

- ✓ absolute voorrang te geven aan veilig werken;
- ✓ al mijn werknemers aan te zetten tot veilig gedrag;
- ✓ dit toe te passen op alle werven en werkzaamheden;
- ✓ ook mijn onderaannemers en andere bouwpartners te overtuigen om mee te doen.

Naam van mijn bedrijf:

Mijn naam en functie:

Datum:

Mijn handtekening:



safetymypriority.be



Nog niet ingetekend op onze nieuwsbrief met actuele informatie? Doe dat ook vandaag nog op www.safetymypriority.be

Volg ons op



Tot uw dienst

Hebt u nog vragen of suggesties? Contacteer ons via communicatie@confederatiebouw.be, 02 545 57 05 of via www.safetymypriority.be.



Confederatie Bouw
Bouw, energie & milieu

Dank voor uw engagement!

